

Dr Dragoljub D. Stojanović

STVARNO PRAVO

Kragujevac
1998.

Dr Dragoljub D. STOJANOVIĆ

STVARNO PRAVO

deveto izdanje

Kragujevac
1998.

STVARNO PRAVO

autor:

Dr Dragoljub D. STOJANOVIĆ

Izdavač:

PRAVNI FAKULTET U KREGUJEVCU
Jovana Cvijića 1

za izdavača:

Prof. dr Bora Čejović, dekan

štampa:

tiraž: 300 primeraka

ЦИП Каталогизација у публикацији
Народне библиотеке Србије, Београд
347.2(075.8)
СТОЈАНОВИЋ, Драголјуб Д.

Stvarno pravo / Dragoljub D. Stojanović. - 9.izd.
Kragujevac: Pravni fakultet, 1998.
(Kraljevo: Komino Trade)
324 str. ; 24 cm
Tiraž 300
a) Stvarno pravo
ID=61966604

Predgovor devetom izdanju

Uvod

1. POJAM STVARNIH PRAVA

2. NAČELA STVARNIH PRAVA

a. Načelo apsolutnosti stvarnih prava

b. Načelo ograničenosti broja stvarnih prava

c. Načelo publiciteta stvarnih prava

aa. Prenos svojine

bb. Pretpostavke o svojini

cc. Zaštita savesnog sticaoca

d. Načelo specijaliteta stvarnih prava

3. PRAVNA PRIRODA STVARNOPRAVNE VLASTI NA STVARI

4. OBJEKTI STVARNIH PRAVA

5. SVOJINA I OGRANIČENA STVARNA PRAVA

6. KLASIFIKACIJA STVARNIH PRAVA

Glava I - DRŽAVINA

1. POJAM I KRATAK ISTORIJAT DRŽAVINE

2. ZNAČAJ DRŽAVINE

3. RIMSKO SHVATANJE DRŽAVINE

4. MODERNO SHVATANJE DRŽAVINE

5. DRŽAVINA PREMA ZAKONU O OSNOVNIM SVOJINSKOPRAVNIM

ODNOSIMA

a. Neposredna i posredna državina

b. Državina prava

c. Sudržavina

d. Zakonita i nezakonita državina

e. Savesna i nesavesna državina

f. Državina nasljednika

g. Zemljišnoknjižna ili tabularna državina

6. DRŽAVINA I RETENCIJA

7. PRIBAVLJANJE I GUBLJENJE DRŽAVINE

8. PREDMET DRŽAVINE

9. ZAŠTITA DRŽAVINE

a. Samopomoć

b. Tužba zbog oduzimanja državine

c. Tužba zbog smetanja državine

d. Zaštita sudržavine

e. Državinska zaštita posrednog držaoca

Glava II - SVOJINA

1. SVOJINA I PRAVO SVOJINE

2. MARKSOV EKONOMSKI POJAM SVOJINE

3. OPŠTE ODREĐIVANJE POJMA SVOJINE

Glava III - POJAM SVOJINE U GRAĐANSKIM ZAKONICIMA

1. POJAM SVOJINE U GRAĐANSKIM KODEKSIMA XIX VEKA

2. TEORIJE O PRIVATNOJ SVOJINI

Glava IV - PROMENE U SVOJINSKOM PORETKU I UČENJU O SVOJINI

1. PREOBRAŽAJ SVOJINE U BURŽOASKIM ZEMLJAMA IZMEĐU
DVA SVETSKA RATA

2. INTERVENCIJA DRŽAVE I NJEN ODRAZ NA SVOJINSKE ODNOS E I UČENJE O SVOJINI	53
3. KARAKTERISTIKE BURŽOASKE SVOJINE	57
Glava V - OGRANIČENJE SVOJINE	59
1. POJAM OGRANIČENJA SVOJINE I NJIHOVA SISTEMATIZACIJA	59
2. PODELA OGRANIČENJA SVOJINE PO INTENZITETU NJIHOVOG ZAHVATA NA "OGRANIČENJA" I "EKSPROPRIJACIJU" I RAZGRANIČENJE OVA DVA POJMA	63
Glava VI - UKIDANJE PRIVATNE SVOJINE	68
EKSPROPRIJACIJA I NACIONALIZACIJA - MERE NAJDUBLJEG ZAHVATA U PRIVATNU SVOJINU	68
Glava VII - PRIVATNA SVOJINA U NAŠEM PRAVU	71
1. KRIZA JUGOSLOVENSKOG SVOJINSKOG PORETKA I DOGMATSKI PRINCIPI KOJI SU JE PROUZROKOVALI	71
2. NOVO DEFINISANJE PRIVATNE SVOJINE, NJENE GRANICE I FUNKCIJE	74
3. PRIVATNA SVOJINA NA POLJOPRIVREDNOM I ŠUMSKOM ZEMLJIŠTU	80
4. PRIVATNA SVOJINA NA STAMBENIM ZGRADAMA I STANOVIMA, POSLOVNIM ZGRADAMA I POSLOVNIM PROSTORIJAMA	87
5. PRAVO SVOJINE NA SREDSTVIMA RADA ZA OBAVLJANJE PRIVREDNE I DRUŠTVENE DELATNOSTI	89
6. PRAVO SVOJINE NA ZAŠTIĆENIM OBJEKTIMA PRIRODE	91
7. PRAVO SVOJINE NA KULTURNIM DOBRIMA	92
8. SUSEDSKO PRAVO	94
a. Zaštita od imisija	96
aa. Zabrana preteranih imisaja	98
bb. Mesna uobičajenost korišćenja zemljišta	101
cc. Podnošljivost imisaja	104
dd. Uzimanje u obzir ekonomskih i društvenih interesa imitenata	105
b. Zaštita od potkopavanja zemljišta	107
c. Zaštita prirodnog toka voda	108
d. Granični odnosi	108
e. Upotreba susedskog zemljišta i prvo nužnog prolaza	109
f. Ugovorno susedsko pravo	110
Glava VIII - OBLICI PRIVATNE SVOJINE KAD POSTOJI VIŠE SUBJEKATA NA JEDNOM PREDMETU	111
a. Susvojina	111
aa. Pojam susvojine i suvlasnički udeo u zajedničkoj stvari	111
bb. Prava koja suvlasnik može sam vršiti	112
cc. Prava koja suvlasnik vrši zajedno sa ostalim suvlasnicima	114
dd. Prestanak susvojine i pravo na deobu	115
ee. Susvojina između društvene i privatne svojine	116
ff. Nova rešenja u uporednom pravu kod susvojine	117
gg. Teorija o pravnoj prirodi susvojine	118
b. Zajednička svojina	119
aa. Pojam i predmet zajedničke svojine	119
bb. Pojam zajedničke svojine u našem pravu	120
cc. Oblici zajedničke svojine	122
dd. Pravna priroda zajedničke svojine	124
c. Etažna svojina	124
Glava IX - STICANJE I PRESTANAK PRAVA SVOJINE	128
1. ORIGINARNO STICANJE SVOJINE	129
a. Sticanje svojine od nevlasnika	129

b. Ordažaj	136
aa. Uslovi za sticanje svojine odražajem	136
bb. Redovni i apsolutni odražaj	136
cc. Priračunavanje vremena odražaja, prekid i zastoj odražaja	138
dd. Dejstvo odražaja	139
c. Okupacija i napuštanje svojine	139
d. Priraštaj	140
aa. Priraštaj pokretnih stvari	140
bb. Priraštaj nepokretnosti	142
cc. Zidanje na tuđem zemljištu	142
dd. Sađenje na tuđem zemljištu	144
e. Pribavljanje plodova	144
f. Aproprijacija	145
aa. Dodeljivanje na osnovu zakona	145
bb. Arondacija	146
cc. Komascija	146
g. Nalaz skrivenog blaga	146
2. DERIVATIVNI NAČIN STICANJA PRIVATNE SVOJINE	147
a. Pravni osnov	148
b. Predaja stvari - način sticanja svojine na pokretnim stvarima	148
c. Simbolična predaja	150
d. Fiktivna predaja	150
e. Predaja stvari bez prenosa svojine (pactum reservati domini)	151
f. Način stivanja svojine na nepokretnostima	151
3. DERIVATIVNO STICANJE SVOJINE U FRANCUSKOM PRAVU	152
4. DERIVATIVNO STICANJE SVOJINE U NEMAČKOM PRAVU	153
5. PREDNOSTI I MANE TRADICIONOG I UGOVORNOG PRINCIPA KOD DERIVATNOG STICANJA SVOJINE NA POKRETNIM STVARIMA	154
6. PRESTANAK PRAVA SVOJINE	156
Glava X - GRADANSKOPRAVNA ZAŠTITA PRAVA SVOJINE	158
1. TUŽBA ZA POVRAČAJ PRAVA SVOJINE (rei vindicato)	159
2. TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA PRAVA SVOJINE (actio negatoria)	163
3. TUŽBA IZ PRETPOSTAVLJENOG PRAVA SVOJINE (actio publiciana)	167
4. ZAŠTITA SUSVOJINE I ZAJEDNIČKE SVOJINE	169
5. ZAHTEV ZA NAKNADU ŠTETE PROUZROKOVANE PRETERANIM IMISIJAMA ZBOG UČINJENE ŽRTVE NA STRANI POGOĐENOG VLASNIKA ILI KORISNIKA	170
Glava XI - OGRANIČENA STVARNA PRAVA	173
1. ODNOS OGRANIČENIH STVARNIH PRAVA PREMA SVOJINI	173
2. ODNOS OGRANIČENIH STVARNIH PRAVA MEĐUSOBNO (RANG OGRANIČENIH STVARNIH PRAVA)	174
3. OGRANIČENA PRAVA VLASNIKA NA SOPSTVENOJ STVARI	176
Glava XII - SLUŽBENOSTI	177
1. POJAM I VRSTE SLUŽBENOSTI	177
2. STVARNE SLUŽBENOSTI	178
3. NAČELA STVARNIH SLUŽBENOSTI I VRŠENJE PRAVA SLUŽBENOSTI	181
4. VRSTE STVARNIH SLUŽBENOSTI	183
a. Poljske i kućne službenosti	183
b. Pozitivne i negativne službenosti	185
c. Vidljive i nevidljive službenosti	185
d. Privremene i sezoneke službenosti	186

e. Svojinske službenosti	186
f. Industrijske službenosti	186
g. Stvarne službenosti na nepokretnosti u društvenoj svojini	186
5. STICANJE STVARNIH SLUŽBENOSTI	188
6. PRESTANAK STVARNIH SLUŽBENOSTI	190
7. LIČNE SLUŽBENOSTI	191
a. Plodouživanje	191
b. Upotreba	193
c. Stanovanje	193
8. ZAŠTITA STVARNIH I LIČNIH SLUŽBENOSTI	194
Glava XIII - REALNI TERETI I PRAVO PREČE KUPOVINE	196
1. REALNI TERETI	196
2. PRAVO PREČE KUPOVINE	197
a. Zakonsko pravo preče kupovine	199
b. Pravna priroda prava preče kupovine	201
c. Pravo otkupa	202
Glava XIV - ZALOŽNO PRAVO	203
1. RUČNA ZALOGA	203
2. VRSTE I SUŠTINA RUČNE ZALOGE	204
3. RANG RUČNE ZALOGE	207
4. PRINCIPI ZALOŽNOG PRAVA	207
5. PREDMET I SADRŽINA RUČNE ZALOGE	209
6. PRESTANAK RUČNE ZALOGE	227
Glava XV - ZALOŽNO PRAVO NA PRAVIMA	229
1. ZALAGANJE POTRAŽIVANJA	229
2. ZALAGANJE HARTIJA OD VREDNOSTI	234
3. ZALAGANJE DRUGIH PRENOSIVIH IMOVINSKIH PRAVA SEM TRAŽBINE	237
Glava XVI - ZALOŽNO PRAVO NA NEPOKRETNOSTIMA	239
1. ZALOŽNO PRAVO, FUNKCIJE I PODELE ZALOŽNOG PRAVA	239
2. TIPIČNI OSNOVI DUGA ZA KOJI SE KONSTITUIŠE HIPOTEKA	241
3. TIPIČNI ZAJMODAVAC	242
4. VREDNOST HIPOTEKE	242
5. TIPIČNI MODALITETI ZA VRAĆANJE DUGA	243
6. OPŠTI PRINCIPI ZALOŽNOG PRAVA	244
7. PODELA ZALOŽNOG PRAVA NA NEPOKRETNOSTIMA PREMA STEPENU AKCESORNOSTI	245
8. PODELA ZALOŽNOG PRAVA NA NEPOKRETNOSTIMA PREMA STEPENU CIRKULACIONE SPOSOBNOSTI ZALOŽNOG PRAVA	247
9. PODELA ZALOŽNOG PRAVA NA NEPOKRETNOSTIMA PREMA LIČNOSTI POVERIOCA	247
10. PODELA ZALOŽNOG PRAVA NA NEPOKRETNOSTIMA PREMA BROJU ZEMLJIŠTA OPTEREĆENIH HIPOTEKAMA	248
HIPOTEKA	248
1. PREDMET HIPOTEKE I POTRAŽIVANJE OBEZBEĐENO HIPOTEKOM	249
2. PRINCIP AKCESORNOST HIPOTEKE	250
3. PRINCIP SPECIJALITETA	251
4. PRINCIP PUBLICITETA	252
5. PRINCIP NEDELJIVOSTI HIPOTEKE	253
6. PRINCIP OFICIJELNOSTI HIPOTEKE	254
7. POSEBNE FORME HIPOTEKE	254
a. Hipoteka sa najvišim iznosom	254
b. Simultana hipoteka (zajednička hipoteka)	255

8. NASTANAK HIPOTEKE	257
9. UPIS HIPOTEKE U ZEMLJIŠNE KNJIGE	258
a. Uknjižba	258
b. Predbeležba hipoteke	260
c. Zabeležba ranga hipoteke	261
10. DEJSTVO HIPOTEKE	262
a. Pravni položaj hipotekarnog poverioca prema vlasniku	262
b. Pravni položaj hipotekarnog poverioca prema trećim licima	264
c. Prava hipotekarnog poverioca na zadovoljenje svoje tražbine iz hipotekarne nepokretnosti	264
11. PRENOS I OPTEREĆENJE HIPOTEKE	266
12. ZABRANJENE KLAUZULE KOD HIPOTEKE	266
13. PRESTANAK HIPOTEKE	267
14. NEDOSTACI HIPOTEKE KAO SREDSTVA OSIGURANJA KREDITA U NAŠEM POZITIVNOM PRAVU	269
Glava XVII - PRENOŠENJE SVOJINE S CILJEM OBEZBEĐENJA KREDITA	272
1. POJAVNE FORME PRENOŠENJA PRAVA SVOJINE S CILJEM OBEZBEĐENJA KREDITNE TRAŽBINE	274
2. PRENOŠENJE SVOJINE S CILJEM OBEZBEĐENJA KREDITA NA ROBNOM LAGERU I DRUGOM SKUPU STVARI S PROMENLJIVIM SASTAVOM	274
3. UGOVOR O OBEZBEĐENJU PROSTORA I UGOVOR O MARKIRANJU	276
4. UGOVOR O OBEZBEĐENJU	276
a. Obezbeđena tražbina	277
b. Dopunjavanje obezbeđenja	277
c. Oslobođenje dobara od obezbeđenja	278
d. Pravo na državinu davaoca obezbeđenja	278
e. Osiguranje obezbeđenog dobra	278
f. Obaveza informisanja davaoca obezbeđenja	278
g. Ovlašćenje na otuđenje stvari od strane davaoca obezbeđenja	278
h. Kontrola prava primaoca obezbeđenja	279
5. RASPOLAGANJE PRIMAOCA OBEZBEĐENJA PRE DOSPELOSTI NJEGOVE TRAŽBINE	279
6. DRŽANJE U TAJNOSTI I PUBLICITET PRENOŠENJA SVOJINE S CILJEM OBEZBEĐENJA TRAŽBINE	280
7. PRAVO UNOVČENJA PRIMAOCA OBEZBEĐENJA	280
8. DEJSTVO PRENOSA SVOJINE S CILJEM OBEZBEĐENJA TRAŽBINE U PRINUDNOM IZVRŠENJU I STEČAJU	282
Glava XVIII - PRAVO GRAĐENJA I PRAVO UPOTREBE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA	283
1. PRAVO GRAĐENJA	283
2. PRAVO UPOTREBE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA	285
Glava XIX - ZEMLJIŠNE KNJIGE	287
1. FUNKCIJA ZEMLJIŠNIH KNJIGA	287
2. KRATAK ISTORIJSKI RAZVOJ ZEMLJIŠNIH KNJIGA	287
3. SISTEM ZEMLJIŠNIH KNJIGA U NAS	288
4. KATASTAR ZEMLJIŠTA	288
5. UREĐENJE ZEMLJIŠNIH KNJIGA	289
a. Sastavni delovi zemljišnih knjiga i njihovo značenje	289
b. Zbirka isprava	291
c. Katastarski planovi	292
d. Registri	292

Glava XX - NAČELA ZEMLJIŠNIH KNJIGA	293
1. NAČELO UPISA	293
2. NAČELO JAVNOSTI	294
3. NAČELO POVERENJA U ZEMLJIŠNE KNJIGE	295
4. NAČELO PRIORITETA	296
5. NAČELO LEGALITETA	297
6. PRAVA KOJA SE MOGU UPISATI U ZEMLJIŠNE KNJIGE	298
Glava XXI - VRSTE UPISA U ZEMLJIŠNE KNJIGE	301
1. UKNJIŽBA	301
2. PREDBELEŽBA	303
3. ZABELEŽBA	305
4. REKURS I TUŽBA ZA BRISANJE ZEMLJIŠNOKNJIŽNOG PRAVA	309
5. TAPIJA I PRENOS SVOJINE TAPIJOM	310
6. PRILOG	310
LITERATURA	323